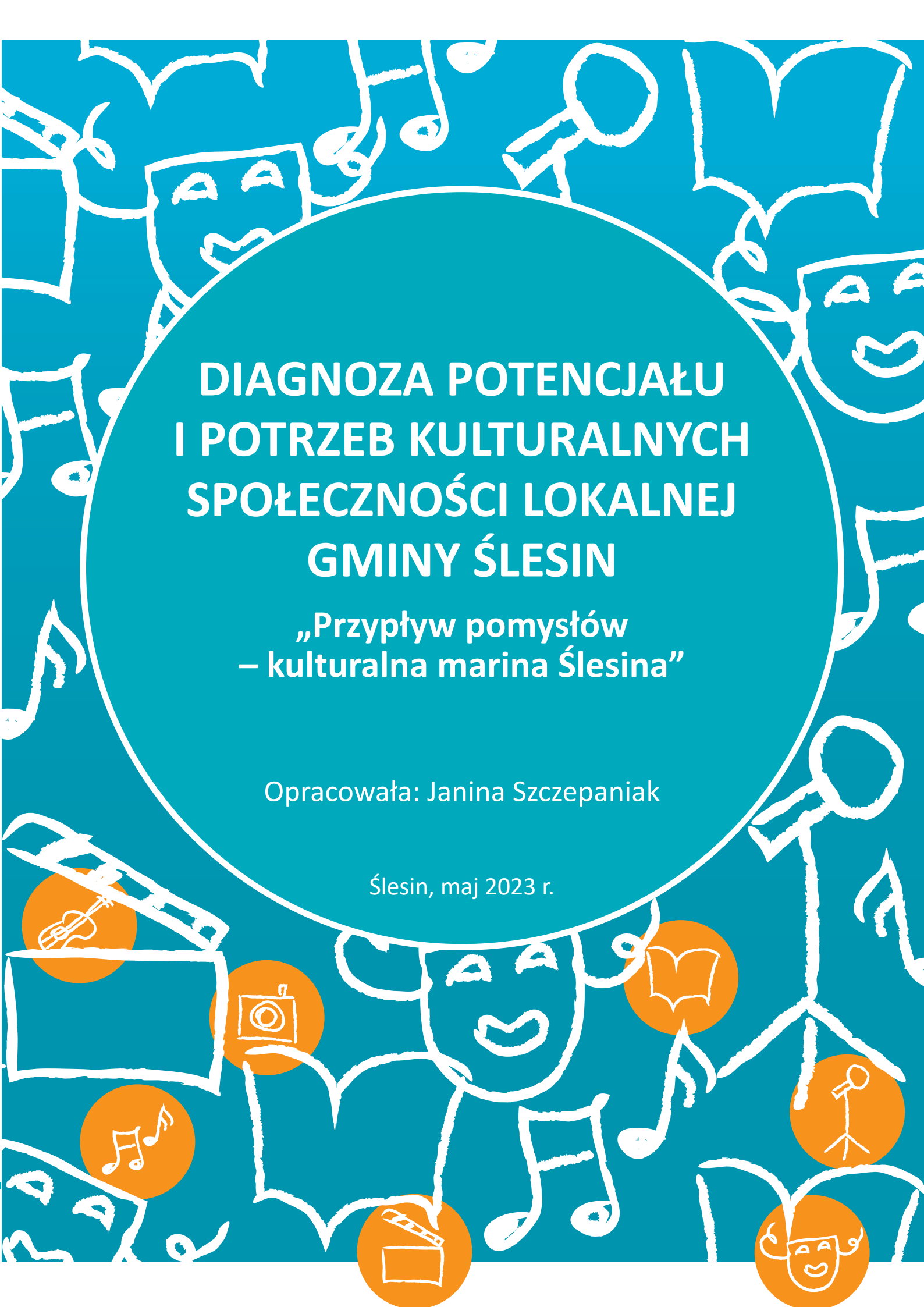

The background is a vibrant blue with white line-art illustrations of musical notes, smiling faces, and stylized figures. A large white circle is centered on the page, containing the title and subtitle. At the bottom, there are several orange circles, each containing a white icon: a violin, a camera, an open book, a clapperboard, and a stick figure.

DIAGNOZA POTENCJAŁU I POTRZEB KULTURALNYCH SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY ŚLESIN

„Przyptyw pomysłów
– kulturalna marina Ślesina”

Opracowała: Janina Szczepaniak

Ślesin, maj 2023 r.

DLACZEGO BADALIŚMY?

Diagnoza potencjału i potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Ślesin przeprowadzona została w wyniku uczestnictwa Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Ślesinie w programie Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2023”. Celem projektu jest zwiększenie zaangażowania placówki kultury w życie społeczności lokalnej poprzez odkrywanie potencjału mieszkańców oraz wspieranie oddolnych inicjatyw kulturotwórczych – autorskich pomysłów.

Identyfikacji potencjału i potrzeb kulturalnych dokonali niezależni eksperci z pomocą pracowników M-GOK-u. Opracowanie oraz upublicznienie diagnozy stanowi punkt wyjścia do wdrożenia kolejnych działań w ramach programu, tj. przeprowadzenia konkursu na inicjatywy lokalne, a następnie realizacji najlepszych przedsięwzięć kulturalnych – oczywiście wspólnie z ich autorami.

JAK BADALIŚMY?

Diagnoza potencjału i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej gminy Ślesin przeprowadzona została w okresie kwiecień-maj 2023 roku w oparciu o: **ankietę online dla mieszkańców**, **„wędrującą tablicę pomysłów”**, a także **otwarte spotkania informacyjno-warsztatowe dla mieszkańców (w tym dla lokalnych liderów oraz młodzieży)**.

Zarówno w internetowym kwestionariuszu, jak i podczas spotkań grupowych przedstawiano cele, główne założenia programu „DOM KULTURY+ INICJATYWY LOKALNE 2023”, zachęcając jednocześnie mieszkańców do wzięcia udziału w konkursie na autorskie inicjatywy.

Działaniom badawczym towarzyszyła promocja zadania – na profilu FB i stronie internetowej M-GOK w Ślesinie, a także poprzez informacje w lokalnej prasie czy kolportaż plakatów.

„PRZYPIŁYW POMYSŁÓW” MIESZKAŃCÓW

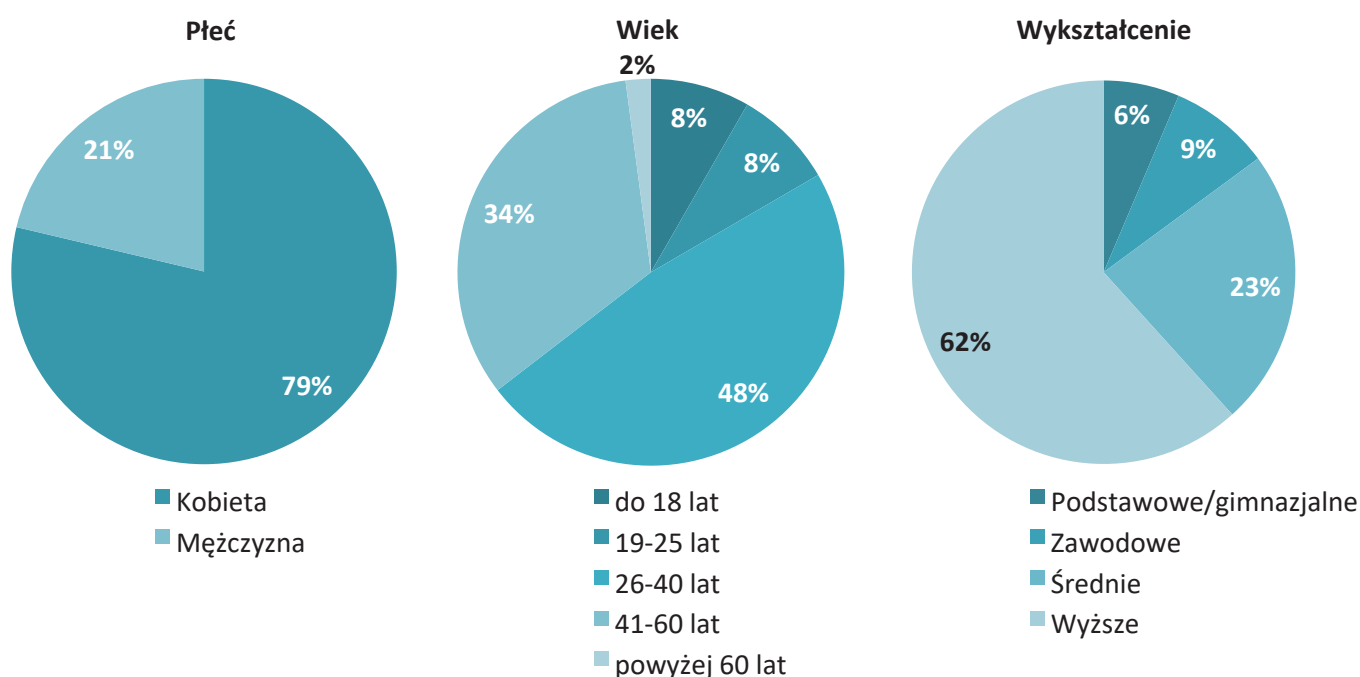

Każdy mieszkaniec gminy Ślesin mógł włączyć się w badanie – diagnozę potencjału i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej. Na profilu FB i stronie internetowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Ślesinie, a także w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ślesinie (poprzez dziennik elektroniczny) udostępniono krótką, anonimową ankietę, w której można było wyrazić swoje przemyślenia, spostrzeżenia oraz odczucia związane z kulturą – z kulturą w ogóle, jak i z kulturą w gminie.

W badaniu ankietowym wzięło udział **prawie 80 osób**. Cieszymy się, że kilkudziesięciu mieszkańców znalazło czas i ochotę, by włączyć się w diagnozę potencjału i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej.

Kwestionariusz składał się z dziewięciu pytań (3 pytania zamknięte, 4 pytania półotwarte i 2 pytania otwarte) oraz metryczki (płeć, wiek, wykształcenie). W ankiecie poruszono, m.in. kwestie aktywności kulturalnej mieszkańców, ich zainteresowań czy też pomysłów na realizację nowych inicjatyw w gminie.

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie **78 osób** zróżnicowanych ze względu na płeć, wiek i wykształcenie. Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety – 79%. Najliczniejszą grupą były osoby w wieku od 26 do 40 lat (48%). W badanie w najmniejszym stopniu włączyli się mieszkańcy powyżej 60 roku życia (2% respondentów). Wśród ankietowanych przeważały osoby z wyższym wykształceniem (62%).

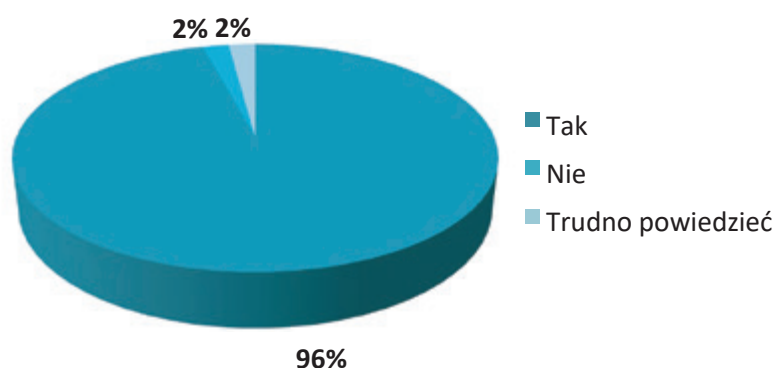
Punktem wyjścia do identyfikacji potencjału i potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Ślesin było pytanie o znaczenie, jakie ma dla nich uczestnictwo w życiu kulturalnym. Badani w zdecydowanej większości (aż 96% ankietowanych) zadeklarowali, że **udział w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych**, takich jak: spektakle teatralne, seanse filmowe, koncerty czy imprezy o charakterze lokalnym (festyny, dożynki, pikniki) **jest dla nich ważny**.

Idąc za ciosem, zapytaliśmy respondentów o to, jak często „zażywają kultury”. Analiza odpowiedzi pokazała, iż większość badanych (58%) **uczestniczy w imprezach kulturalnych kilka razy w roku**. Znikoma część ankietowanych (6%) partycypuje w tego rodzaju aktywnościach incydentalnie (tj. raz w roku lub rzadziej). Żadna osoba nie zaznaczyła odpowiedzi, iż w ogóle nie bierze udziału w koncertach, festynach, wystawach, warsztatach itp.

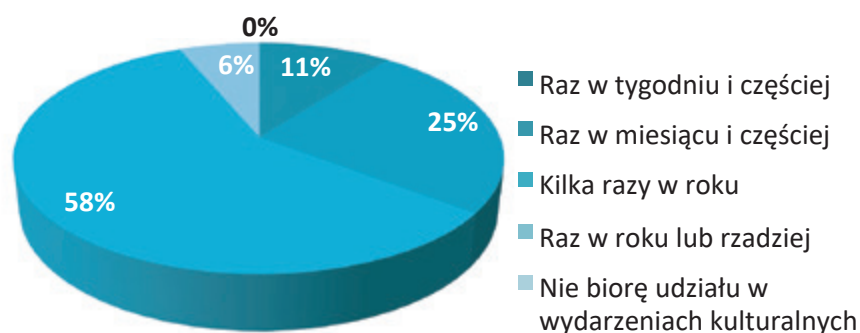
Kolejne zagadnienie poruszone w kwestionariuszu dotyczyło czynników, które potencjalnie mogłyby wpłynąć na zwiększenie stopnia uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych. Co sprawiłoby, że społeczność lokalna gminy Ślesin chętniej brałaby udział w koncertach, piknikach, warsztatach, wystawach itd.?

Znaczna grupa ankietowanych (37%) zadeklarowała, że jeszcze częściej uczestniczyłaby w wydarzeniach kulturalnych, gdyby **były one bezpłatne bądź bilety wstępu byłyby tańsze**. Dla 28% respondentów decydującym czynnikiem jest również **dostosowanie dni i godzin imprez/ przedsięwzięć do możliwości osób uczących się czy**

1. Pytanie na rozgrzewkę. Czy uczestnictwo w życiu kulturalnym jest dla Ciebie ważne? Przez „życie kulturalne” rozumiemy tutaj zarówno wyjścia do filharmonii i teatru, jak i wypadki do kina, na koncerty czy udział w lokalnych imprezach (festyny, Dni Ślesina).

2. Jak często „zażywasz kultury” – bierzesz udział w imprezach kulturalnych, koncertach, festynach, wystawach, warsztatach itd.?

pracujących. Dodatkowo badani braliby udział w imprezach kulturalnych w większym stopniu, gdyby „**były organizowane w naszej okolicy**”.

Chcąc bliżej poznać społeczność lokalną gminy Ślesin, poprosiliśmy ankietowanych o określenie roli, w jakiej zwykle występują podczas różnych działań kulturalnych – warsztatów, zajęć itd. **Wśród respondentów znalazło się najwięcej widzów/uczestników** – aż 83%.

Następnie, kierując się słynnym powiedzeniem: „Cudze chwalicie, swego nie znacie”, zapytaliśmy badanych o zasoby/ potencjał kulturotwórczy w gminie – o lokalne grupy nieformalne, artystów, szczególnie utalentowanych mieszkańców.

Zdaniem większości ankietowanych (40%) **w gminie Ślesin są osoby czy też grupy, których działalność artystyczną warto by było wspierać i nagłaśniać**. W opinii badanych **lokalny kapitał kulturotwórczy** tworzą, m.in.:

- wokaliści/ zespoły wokalne;
- grupy taneczne;
- lokalni malarze;
- lokalni animatorzy kultury.

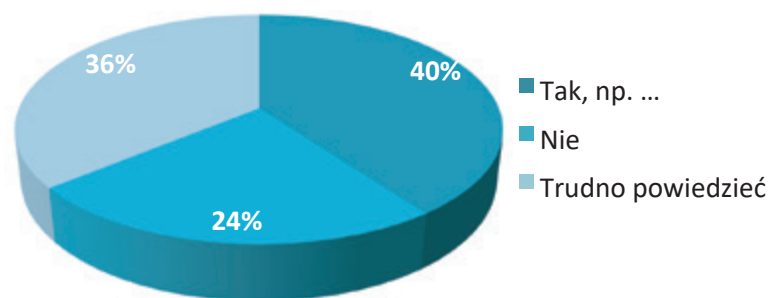
3. To, ile razy w ciągu tygodnia, miesiąca, roku czy życia korzystamy z oferty kulturalnej zależy od wielu powodów. Dokończ proszę zdanie: *Myślę, że jeszcze częściej brałabym/brałbym udział w wydarzeniach kulturalnych, gdyby ...*

4. Które z poniższych stwierdzeń najbardziej do Ciebie pasuje? Dokończ zdanie: *Podczas różnych wydarzeń kulturalnych (imprez, warsztatów, zajęć itd.) zazwyczaj jestem ...*

5. Czy Twoim zdaniem są w naszej gminie grupy nieformalne, artyści, szczególnie utalentowani mieszkańcy itd., których działania warto by było wspierać i nagłaśniać?

Kreując różnego rodzaju inicjatywy kulturalne, **warto uwzględnić te lokalne zasoby** – talenty i wyjątkowe umiejętności samych mieszkańców.

Każde przedsięwzięcie kulturalne wymaga odpowiedniej promocji. Zapytaliśmy ankietowanych, jakie kanały informowania o wydarzeniach są w ich opinii najlepsze? Badani mogli zaznaczyć (i/lub wpisać) maksymalnie trzy sposoby promocji.

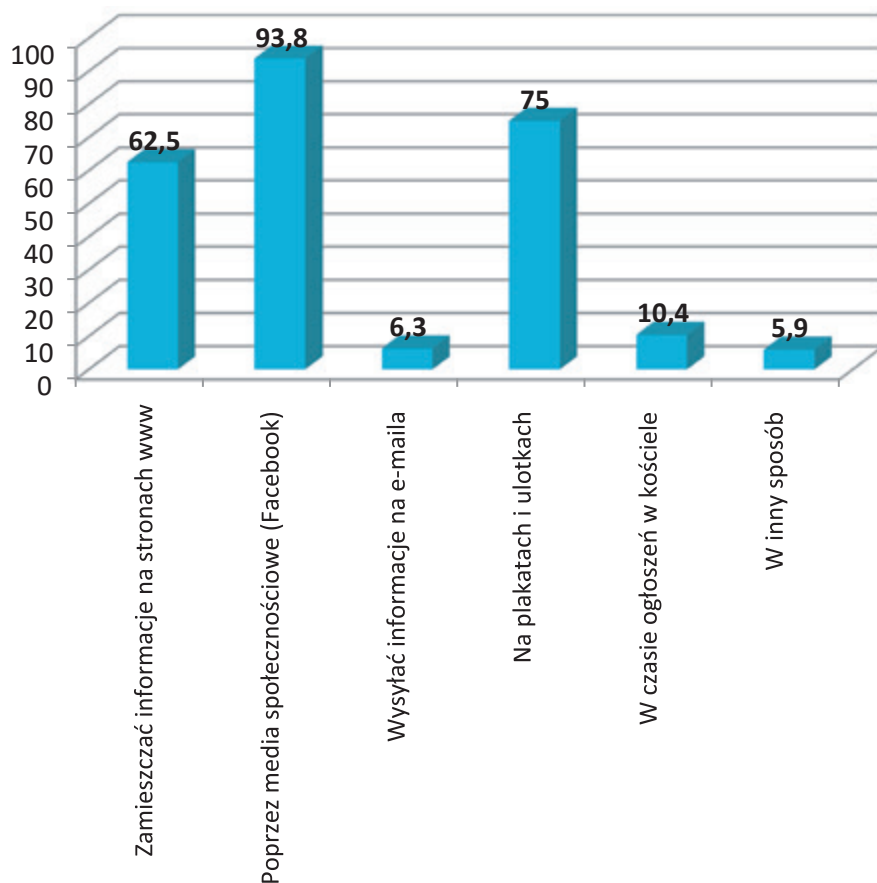
Zdaniem respondentów organizatorzy imprez kulturalnych powinni **promować swoją ofertę** przede wszystkim **poprzez media społecznościowe – Facebook** (prawie 94% ankietowanych), **na plakatach i ulotkach** (75%), a także **za pośrednictwem stron internetowych** (ponad 62%).

Uczestnicy sondażu zaproponowali też swoje sposoby informowania o wydarzeniach, np.: „poprzez inne placówki, m.in. szkoły”, „tablicę w mieście z ogłoszeniami tylko tego typu”, czy „samochód z megafonami”.

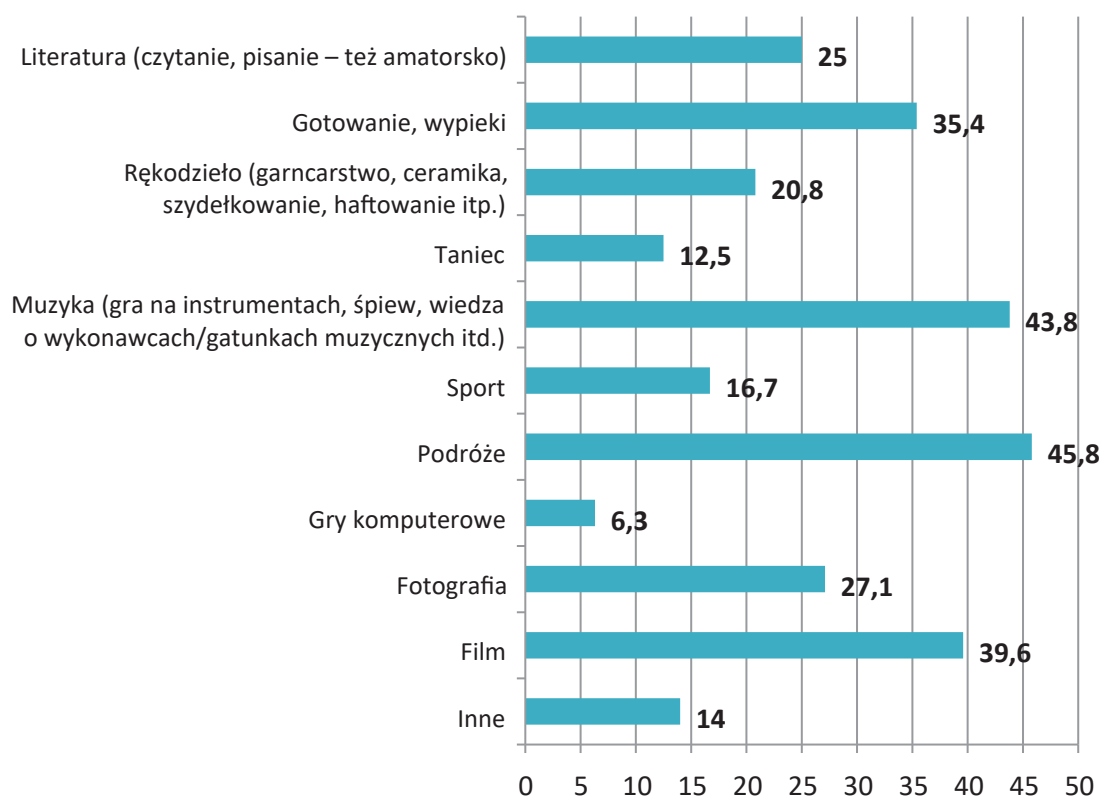
W kwestionariuszu zapytaliśmy również respondentów o ich hobby, pasje, ulubione formy spędzania czasu wolnego.

Główne zainteresowania ankietowanych to: **podróże** (ponad 45% odpowiedzi), **muzyka**, w tym gra na instrumentach, śpiew itp. (blisko 44% badanych) oraz **film** (prawie 40%). Badani wymieniali też: florystykę; malarstwo, rysunek; teatr, operę, operetkę; szachy; spotkania z artystami.

6. Pewnie przynajmniej raz w życiu zdarzyło się Wam dowiedzieć o jakiejś fajnej imprezie czy ciekawych warsztatach już po fakcie... Aby uniknąć takich przykrych sytuacji, podpowiedzcie organizatorom, jak powinni promować swoją ofertę?

7. Drogi mieszkańcu, daj się lepiej poznać. Podziel się z nami swoim hobby. Jakie są Twoje zainteresowania/pasje? Zaznacz (i/lub wpisz) maksymalnie trzy odpowiedzi.

Przygotowując ofertę wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców, **warto wziąć pod uwagę** również powyższe wskazania ankietowanych – **ich pasje, hobby** itd.

W kolejnej części sondażu, uczestnicy badania zostali poproszeni o podzielenie się swoimi pomysłami na ciekawe wydarzenia, zajęcia, projekty kulturalne itd., które można by było zrealizować w gminie Ślesin. Co ważne, propozycje respondentów miały uwzględnić potrzeby różnych grup wiekowych (dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów). Ankietowani aktywnie włączyli się do tworzenia lokalnej oferty kulturalnej.

Między innymi **pojawiły się takie pomysły, jak:**

- koncerty (różne, nie tylko disco polo), koncerty plenerowe, dyskoteki na plaży, festiwalu piosenki;
- imprezy tematyczne (np. wieczór włoski, wieczór w stylu PRL);
- warsztaty wokalne, warsztaty rapowania;
- warsztaty taneczne, zajęcia z hip-hop dance;
- gra na instrumentach, taniec – nie tylko dla dzieci, ale też dla dorosłych;

- rękodzieło, szydełkowanie;
- warsztaty garncarskie;
- warsztaty plastyczne, plenery malarskie;
- warsztaty dla dzieci z dawania drugiego życia starym przedmiotom – recyklingu;
- rodzinne warsztaty (np. taneczne), konkursy, festyny, rodzinny piknik połączony ze wspólnym gotowaniem i pieczeniem;
- projekty integrujące młodzież z seniorami oraz z osobami niepełnosprawnymi;
- wspólne czytanie;
- kino plenerowe;
- zajęcia teatralne;
- spotkania z artystami (pisarzami, malarzami, aktorami, piosenkarzami), spotkania z podróżnikami;
- spotkania z ciekawymi osobami z gminy Ślesin, którzy mają nietypowe zawody, pasje, zainteresowania;
- spotkania kół zainteresowań, klub dyskusyjny;
- warsztaty fotograficzne;
- konkursy typu „talent show”;
- kabarety i stand up.

Ostatnią kwestią poruszoną w ankiecie była przestrzeń kulturalna w gminie. Badani wskazywali miejsca realizacji lokalnych wydarzeń, które ich zdaniem są najlepiej przystosowane, mają największy potencjał. Najczęściej typowane lokalizacje to: **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Ślesinie i szkoła (ZSP w Ślesinie) – na imprezy „pod dachem”** oraz **plaża nad Jeziorem Ślesińskim, park i rynek – na imprezy plenerowe**. W opinii respondentów, festyny, wystawy, warsztaty itd. mogłyby się również odbywać w remizach OSP, świetlicach wiejskich, pozostałych szkołach znajdujących się na terenie gminy czy ogólnie na obszarze Ośrodka Sportu i Rekreacji.

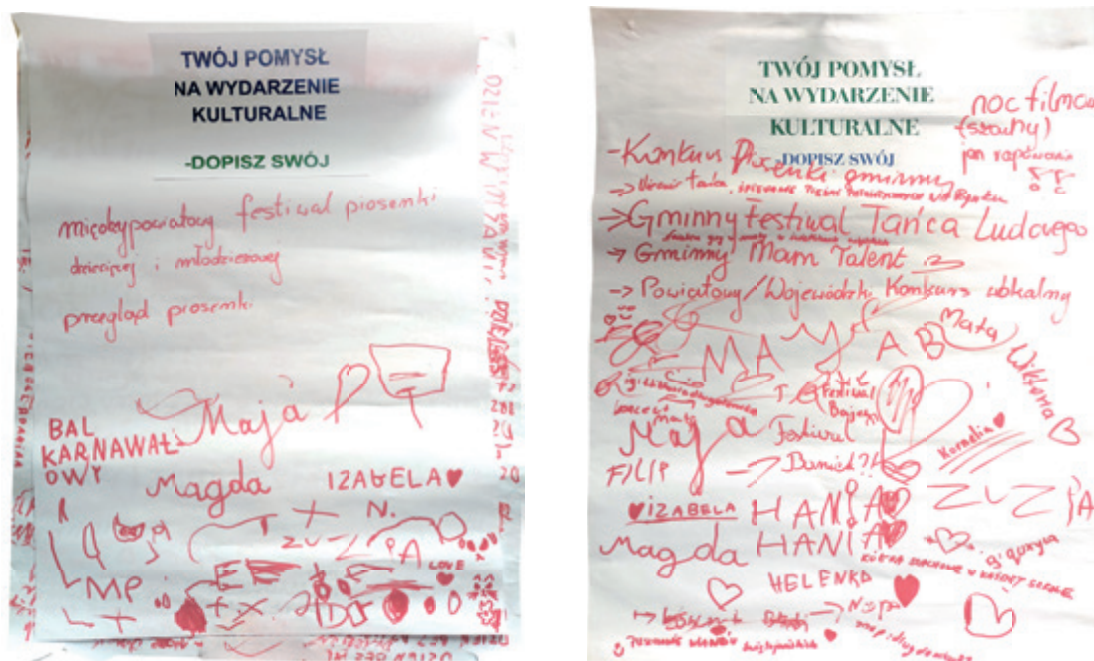
Analiza wyników badania ankietowego pokazała, że mieszkańcy zdecydowanie mają „przyptyw pomysłów”. Wiedzą też, dla kogo i gdzie można je realizować. Udział M-GOK-u w programie „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne” to doskonała okazja dla społeczności lokalnej, by dzielić się swoimi spostrzeżeniami, talentami i projektami – po prostu współtworzyć życie kulturalne w gminie.

WĘDRUJĄCY „PRZYPŁYW POMYSŁÓW”

Oprócz ankiety online, dodatkowo po gminie Ślesin krążyła „**wędrująca tablica**”, na której mieszkańcy mogli zapisywać swoje pomysły na wydarzenia kulturalne. **Tablica migrowała z Ośrodka Kultury do Urzędu Gminy, dalej do szkoły, a na koniec znalazła się nawet na lokalnym targu.** Tablice, które do nas wróciły to prawdziwy gąszcz pomysłów (dosłownie i w przenośni 😊).

Przykładowe propozycje wydarzeń, które znalazły się na tablicy to: kino w plenerze, festiwal baniek mydlanych, festiwal kolorów, festiwal piosenki dziecięcej i młodzieżowej, gminny Mam Talent czy warsztaty rapowania.

„PRZYPŁYW POMYSŁÓW” LOKALNYCH LIDERÓW

W celu identyfikacji potencjału i potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Ślesin **spotkaliśmy się z lokalnymi liderami**, m.in. z sołtysami, radnymi, przedstawicielami placówek oświatowych i kulturalnych, członkami stowarzyszeń, organizacji społecznych, klubów, kół, grup artystycznych itd.

Uczestnicy badania fokusowego (zogniskowany wywiad grupowy) wyrażali swoje zdanie na temat oferty kulturalnej w gminie, a także dzielili się autorskimi pomysłami na inicjowanie nowych działań z uwzględnieniem lokalnych zasobów (kapitał osobowy, rzeczowy oraz finansowy).

Podczas spotkania diagnozującego liderzy zostali podzieleni na trzy zespoły. Pierwszy z nich, zespół „NA TAK”, miał za zadanie wymienić wszystkie mocne strony oferty kulturalnej w gminie (co się podoba, co się sprawdza, co warto kontynuować). Członkowie drugiej grupy – „NA NIE” – przyjęli rolę konstruktywnych krytyków i wskazywali minusy oferty, tzn. co nie do końca zdaje egzamin, czego może brakować mieszkańcom,

czy jest jakiś nieodkryty/ niedostatecznie wspierany potencjał lokalny. Z kolei ostatni zespół – „MOŻNA BY” – dzielił się propozycjami nowych, innych działań. Badanie zostało poprowadzone w taki sposób, by każdy z uczestników warsztatów mógł dodawać swoje uwagi, spostrzeżenia oraz pomysły w ramach wszystkich tych trzech grup.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że liderzy, dokonując oceny oferty kulturalnej w gminie Ślesin, skupili się przede wszystkim na działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury (pomimo sugestii moderatorów spotkania, by spojrzeć na nią w szerszym

kontekście). W ich opinii, to właśnie M-GOK odgrywa kluczową rolę w zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców i wykorzystywaniu potencjału kulturotwórczego społeczności lokalnej.

++++ NA TAK +++++

- + Oferta zajęć (m.in. tanecznych, muzycznych, plastycznych, szachowych) uwzględniająca różne grupy wiekowe;
- + Zajęcia integrujące członków Klubu Seniora, organizacja wydarzeń integrujących kluby seniora z powiatu;
- + Prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich;
- + Orkiestra Dęta M-GOK Ślesin;
- + Włączające się w tworzenie oferty kulturalnej sołectwa, które na swoim terenie organizują wydarzenia dla społeczności lokalnej;
- + Coroczne konkursy (np. wieńców dożynkowych, na palmę wielkanocną), konkursy rękodzieła;
- + Plenery malarskie;
- + Organizacja imprez o zasięgu ogólnopolskim, np. Festiwal Ogólnopolski Piosenki Artystycznej FOPA Ślesin;
- + Organizacja Wielkopolskiego Festiwalu Tańca „Tańczące trzewiczki”;
- + Zajęcia integrujące różne grupy wiekowe, w tym osoby niepełnosprawne, np. warsztaty dla seniorów i niepełnosprawnych dzieci;
- + Włączanie (się) szkół oraz DPS-u, np. jasełka bożonarodzeniowe, wystawa prac malarskich;
- + Lokalizacja M-GOK-u w centrum gminy oraz sam budynek, który jest wyremontowany i dobrze wyposażony, co samo w sobie stanowi potencjał do organizacji wydarzeń kulturalnych dla i wspólnie z mieszkańcami.

- - - - NA NIE - - - -

- Niedostatecznie wykorzystany potencjał związany z tradycjami regionalnymi, lokalnymi;
- Brak inicjatyw zachęcających młodych ludzi do poznania lokalnego dziedzictwa kulturowego, zabytków;

- Brak zespołu ludowego;
- Brak amatorskich zespołów artystycznych, np. grupa teatralna tworzona przez mieszkańców;
- Brak warsztatów i inicjatyw kulturalno-ekologicznych.

**** MOŻNA BY ****

- * Kino plenerowe;
- * Kurs tańca dla seniorów;
- * Warsztaty szydełkowania;
- * Warsztaty zielarskie;
- * Warsztaty plastyczne – arteterapia – bez ograniczeń wiekowych;
- * Warsztaty międzypokoleniowe (np. seniorzy i dzieci w wieku przedszkolnym), warsztaty dla rodziców z małymi dziećmi.

Kreując nowe projekty kulturalne na rzecz mieszkańców i przestrzeni publicznej, warto wziąć pod uwagę cenne spostrzeżenia oraz propozycje wypracowane przez lokalnych liderów.

„PRZYPLÝW POMYSŁÓW” MŁODZIEŻY

Do badania potencjału i potrzeb kulturalnych w gminie Ślesin postanowiliśmy szczególnie włączyć młodzież – grupę najmniej aktywną w życiu kulturalnym gminy. Spotkaliśmy się z uczniami ósmych klas z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ślesinie, by porozmawiać z nimi o ich odczuciach związanych z lokalną ofertą kulturalną, o ich zainteresowaniach, pasjach, o pomysłach na nowe przedsięwzięcia kulturalne.

Zdaniem młodzieży na ten moment najbardziej „**sprawdzają się**” **różnego rodzaju zajęć dodatkowe (np. szachowe, taneczne), warsztaty (np. plastyczne) i konkursy.** Młodzi ludzie uczestniczą też w **koncertach oraz lokalnych imprezach**, tj. Dni Ślesina, Dożynki. Dla młodzieży bardzo ważna jest „**fajna atmosfera**”.

Dlaczego młodzi mieszkańcy nie zawsze włączają się w lokalne życie kulturalne? – „**Nie mają czasu, nie mają chęci, mają ważniejsze sprawy, czasami jest nudno – brak cie-**

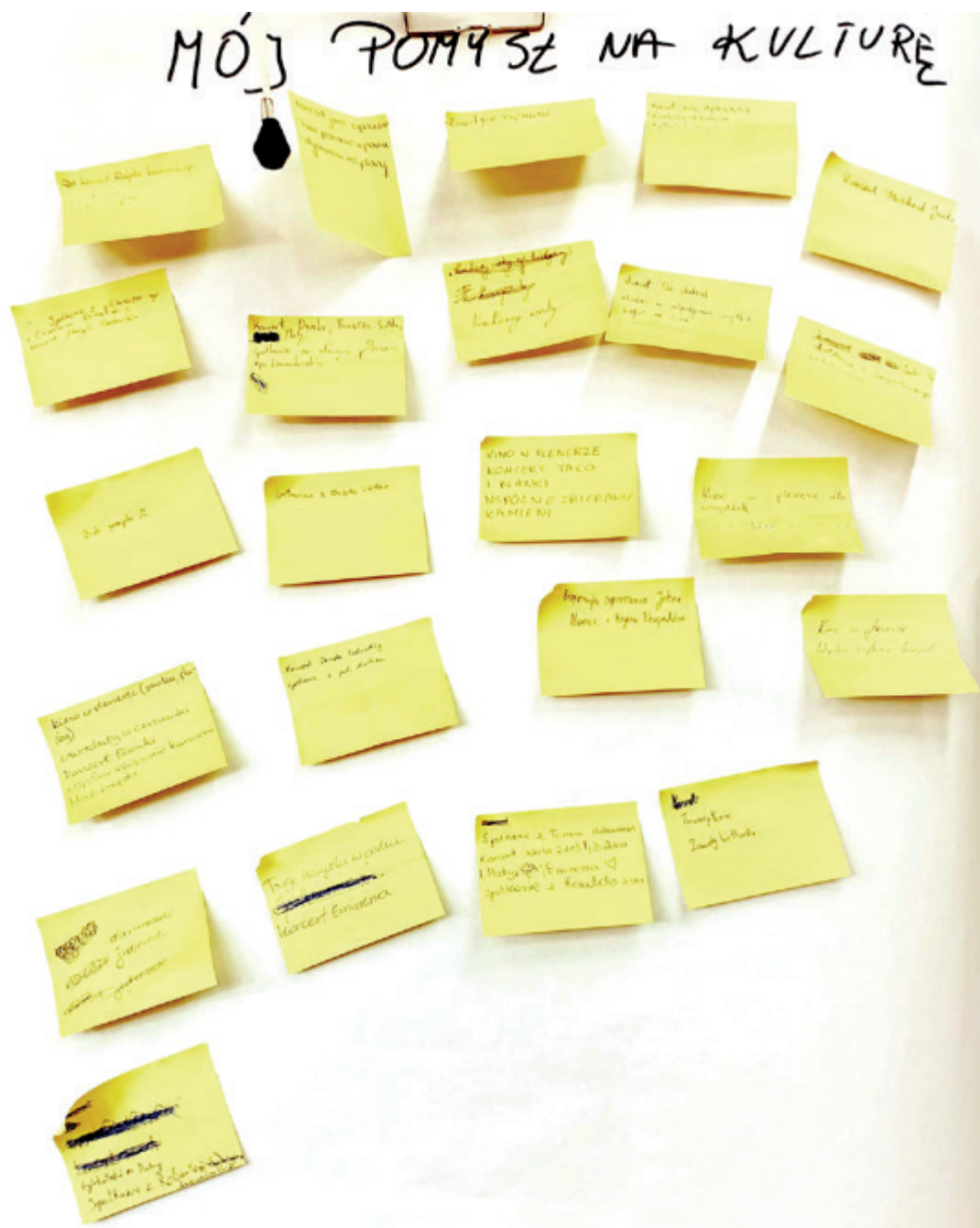

kawych wydarzeń”. Badani zwrócili też uwagę na **problematiczną kwestię dojazdu** do M-GOK-u czy na plażę z oddalonych miejscowości.

Zapytaliśmy młodzież o ulubione „kulturalne” zajęcia w czasie wolnym. Chcieliśmy bliżej poznać ich zainteresowania. Młodzież, kiedy może oderwać się od obowiązków szkolnych i domowych najczęściej **spotyka się z przyjaciółmi, czyta książki, słucha muzyki, ogląda filmy czy seriale**. Młodzi ludzie chętnie też **rysują, malują, śpiewają** oraz **tańczą**. Wśród odpowiedzi znalazły się również takie zajęcia, jak m.in.: **gotowanie i pieczenie czy szydełkowanie**.

A co można zmienić w lokalnej ofercie kulturalnej, by „przyciągnąć” młodzież, zwiększyć ich zaangażowanie w życie kulturalne? Ósmoklasiści zaproponowali takie rozwiązania, jak: **częstsze występy/ wyjazdy dla uczestników zajęć w Ośrodku Kultury; organizacja spotkań ze znanymi osobami; więcej koncertów oraz konkursów z nagrodami; kino w plenerze czy zadbanie o pojawienie się nowych, młodzieżowych książek w bibliotece**.

W ostatniej części spotkania uczniowie wcielili się w rolę animatorów kultury. Ich zadaniem było podzielenie się swoimi pomysłami na inicjatywy kulturalne w gminie. W zdecydowanej większości badani **chcieliby organizować koncerty** (m.in. Ralph Karmiński, Jann, Mata, Taco Hemingway, Blanka, Maryla Rodowicz) oraz **dyskoteki na**

plaży. Wśród propozycji wydarzeń kulturalnych pojawiły się też, m.in.: **warsztaty rapowania, spotkania ze znanymi osobami** (np. z prof. Janem Miodkiem), **kino w plenerze, wspólne czytanie książek, klub książki, targi książek, konkursy.**

Spotkanie pozwoliło na bliższe poznanie młodzieży – ich spostrzeżeń, pasji, pomysłów. Mamy nadzieję, że młodzi mieszkańcy wykorzystają swój potencjał i włączą się w organizację ciekawych wydarzeń kulturalnych.

Podsumowując, przeprowadzona diagnoza pozwoliła na identyfikację potrzeb i preferencji kulturalnych mieszkańców gminy Ślesin, ich pasji, talentów oraz autorskich pomysłów na wzbogacenie lokalnej oferty kulturalnej. Dzięki badaniu nawiązano dialog ze społecznością lokalną, a jej członkowie poczuli, że mogą mieć realny wpływ na kształtowanie życia kulturalnego w gminie, chociażby poprzez projektowanie własnych działań w tym obszarze.

